

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000882

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 10-02-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: №100, 05.03.2024 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черновський Сергій Михайлович

2. Serhii M. Chernovskyi

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 07-02-2024

Спеціальність за освітою: Фізична культура і спорт

Місце роботи здобувача: Київський національний університет технологій та дизайну

Код за ЄДРПОУ: 02070890

Місцезнаходження: вул. Мала Шияновська, буд. 2, Київ, 01011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 50

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.35.09, 77.03.05

Тема дисертації:

1. Формування спеціальних умінь та навичок майбутніх дизайнерів у процесі фізичного виховання
2. The formation of special skills and abilities of future designers in the process of physical education

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена питанню формування спеціальних умінь та навичок майбутніх дизайнерів у процесі фізичного виховання. Актуальність даного дослідження зумовлена пошуком і обґрунтуванням нових засобів оптимізації процесу фізичного виховання студентів-дизайнерів закладів вищої освіти, що базуються на популярних видах рухової активності. Для майбутніх дизайнерів рухова активність не менш важлива. У процесі їх творчої реалізації координація рухів рук відіграє ключову роль у диференціації просторових, силових і часових параметрів дрібних рухів у різноманітних декоративних роботах, орієнтації в просторі, здатності до перемикання видів діяльності. Рання спеціалізація дизайнерів, невисока рухова активність (перебування у мольберта понад 4 години на день, пленери в канікулярний час.) негативно позначаються на рівні фізичної підготовленості. Значною мірою нестача рухової активності здобувачів освіти, починаючи з 1 курсу, могла б бути заповнена на заняттях з фізичного виховання. Проте, існуюча

програма з фізичного виховання для закладів вищої освіти побудована без урахування професійної діяльності майбутніх фахівців, не містить розділу, який би відображав критерії оцінки спеціальних умінь та навичок, практичні та теоретичні питання вдосконалення професійно значущих координаційних здібностей. Метою дослідження є розробка, теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка методики формування спеціальних умінь та навичок майбутніх дизайнерів у процесі фізичного виховання. Об'єктом дослідження є освітній процес фізичного виховання здобувачів освіти спеціальності «Дизайн». Предметом дослідження є зміст, засоби і методи формування спеціальних умінь та навичок майбутніх дизайнерів в процесі фізичного виховання. Найбільш суттєві теоретичні та практичні результати, що розкривають новизну дослідження й особистий внесок автора, такі: вперше: розроблено, теоретично обґрунтовано методику формування спеціальних умінь та навичок у здобувачів освіти спеціальності «Дизайн» у процесі фізичного виховання; визначено критерії оцінювання спеціальних умінь та навичок у здобувачів освіти спеціальності «Дизайн» у процесі фізичного виховання; складено професіограму діяльності дизайнера з урахуванням психомоторного компонента; удосконалено: освітній процес фізичного виховання здобувачів освіти спеціальності «Дизайн» на основі посилення професійної спрямованості; організаційні та змістовні аспекти професійно прикладної фізичної підготовки майбутніх дизайнерів у процесі фізичного виховання; набули подальшого розвитку: дослідження еволюції наукової думки щодо організації, контролю і оцінювання ефективності фізичного виховання здобувачів освіти з позиції комплексного підходу; ключові закономірності й тенденції організації фізичного виховання у закладах вищої освіти України. Особливістю проведеного дослідження є визначення комплексу інформативних тестів розвитку умінь та навичок здобувачів освіти, які навчаються за спеціальністю 022 «Дизайн»: рівень розвитку базових координаційних якостей оцінювався за кінестетичною (відтворення заданої величини зусилля (точність відтворення силових параметрів руху; відтворення заданої амплітуди руху (точність відтворення просторових параметрів руху за допомогою кінематометра М. І. Жуковського); стрибки з лави на точність приземлення), реакувальною (тест «ловля лінійки»; тест «ловля палиці»; тест для визначення реакції на об'єкт, що рухається; тест на швидкість зорово-моторних реакцій; тест «кидок-реакція», орієнтаційною (тест «лабіринт» (виконання дрібних, точних рухів в обмеженому просторі за час), тест «попадання в ціль»; дриблінг; тест на швидкість оперативного мислення («кубики Косса»); комплексний координаційний тест, спрямований на виконання точних, різноспрямованих швидко-силових рухів за час (комп'ютерна програма «Прогноз») здібностями та здатністю до збереження рівноваги (проба Ромберга, поза «лелека» (статична рівновага); балансування на гімнастичній лаві (динамічна рівновага). Рівень розвитку професійних якостей оцінювався за системою тестів (тест відшукання чисел; тест на обсяг механічного запам'ятовування (число чоловічків); оцінка успішності з предметів «живопис» та «композиція»; складання пазлів за час; художній тест; малюнок на швидкість) спеціально розроблених для здобувачів освіти спеціальності «Дизайн» з урахуванням їхньої подальшої професійної діяльності. Також оцінювалися швидкісні, швидко-силові здібності та фізична витривалість здобувачів освіти (тести фізичної підготовки ЗВО). Показано, що рівень усіх видів базових координаційних якостей – кінестетичних, орієнтаційних, реакуючих та здатності до збереження рівноваги – до кінця навчання суттєво знижується (у середньому на 12-18%). Динаміка розвитку професійних якостей не є однозначною.

2. The dissertation is devoted to the problem of formation of special skills and abilities of future designers in the process of physical education. The relevance of this research is conditioned by the search and justification of new means of optimizing the process of physical education of students-designers of higher education institutions, based on popular types of motor activity. Motor activity is not less important for future designers. When implementing their creative ideas, the coordination of the motor actions of the hands plays a key role. High requirements are placed on differentiating the spatial, power and temporal parameters of small movements in a variety of design works, orientation in space, as well as the ability to switch types of activities. Early specialization of designers, low motor activity (open-air during the holidays, staying at the easel for more than 4 hours a day) affect the level of physical fitness negatively. To a large extent, the lack of motor activity of applicants for education, starting from the 1st year, could be filled in physical education classes. However, the existing physical education program for higher education institutions is built without taking into account the professional activities

of future specialists. It does not contain a section that would reflect the criteria for assessing special skills and abilities, practical and theoretical issues of improving professionally significant coordination abilities. The purpose of the research is the development, theoretical justification and experimental verification of the methodology of formation of special abilities and skills of future designers in the process of physical education. The object of the research is the process of physical education of higher education applicants in the specialty "Design". The subject of the study is the content, forms, methods and means of development of motor and psychophysical qualities of future designers in the process of physical education. The most significant theoretical and practical results that reveal the novelty of the research and the author's personal contribution are as follows: for the first time: the scientific and methodological approach to the theoretical prerequisites and content of the methodology for improving professionally significant coordination abilities of applicants for education in the specialty "Design" has been substantiated; a program for testing professionally significant coordination abilities in applicants for education in the specialty "Design" has been developed; an occupational chart of the designer's activities which takes into account the psychological and motor component has been compiled; has been improved: the impact of physical education on the general and professionally applied physical fitness of applicants for education; organizational and substantive aspects of professionally applied physical training of applicants for education who study in the specialty "Design"; have been further developed: the study of the evolution of scientific thought regarding the organization, control and evaluation of the effectiveness of physical education of applicants for education from the standpoint of an integrated approach; key regularities and trends in the organization of physical education in higher education institutions of Ukraine. The peculiarity of the conducted research is the definition of a set of informative tests for the development of coordination abilities of education applicants studying in the specialty 022 "Design": the level of development of basic coordination abilities was assessed by kinesthetic (reproduction of a given amount of effort (accuracy of reproduction of power parameters of movement; reproduction of a given amplitude of motion (accuracy of reproduction of spatial parameters of motion using Zhukovsky kinemometer); jumping from the bench to landing accuracy), responsive (the "ruler fishing" test; the "stick fishing" test; a test for determining the response to a moving object; test for the speed of hand-eye reactions; the "throw-reaction" test), orientation (the "labyrinth" test (performing small, accurate movements in a limited space in time), the "hitting the target" test; dribbling; test for the speed of operational thinking ("Kohs Block Design Test"); a comprehensive coordination test aimed at performing accurate, multidirectional speed-force movements during the time (computer program "Forecast") abilities and the capacity to maintain balance (Romberg's test, "stork" pose (static balance); balancing on a gymnastic bench (dynamic balance). The level of the development of professional qualities was evaluated according to the test system (test for finding numbers; test for the amount of mechanical memorization (number of men); assessment of success in the subjects "painting" and "composition"; folding puzzles in time; artistic test

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Chernovsky SM, Kolumbet OM. Determination of future designers' professionally important coordination qualities. Physical education of students. 2016; Vol. 20(2)16:38-44. Видання, яке включене до міжнародної

наукометричної бази Web of Science Core Collection. (Особистий внесок автора: обґрунтовано професійні координаційні здібності у майбутніх дизайнерів). Режим доступу:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhVSTSE_2016_2_8. <https://sportedu.org.ua/index.php/PES/article/view/56>

- 2. Черновський СМ, Колумбет ОМ. Обґрунтування змісту професійно орієнтованої фізичної підготовки студенток факультету дизайну. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2016. Вип. 02 (69)16:103-8. Фахове видання України. (Особистий внесок автора: запропоновано методика професійно орієнтованої фізичної підготовки студенток факультету дизайну).
https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/19877/Chernovsky_Kolumbet.pdf?sequence=1&isAllowed
- 3. Черновський СМ. Результати впровадження методики професійно-прикладної фізичної підготовки у майбутніх дизайнерів. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2017. Вип. 3К (84)17:523-6. Фахове видання України. <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/18037/Chernovsky.pdf?sequence=1>
- 4. Черновський СМ. Мотиваційно-ціннісне ставлення студентів-дизайнерів до занять з фізичного виховання. Вісник Чернігівського НПУ імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. 2017. Вип. 144:230-3. Фахове видання України. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/9429/1/20180522_303.pdf
- 5. Черновський СМ. Аналіз стану здоров'я студентів-дизайнерів у залежності від біологічних факторів та способу життя. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2020. Вип. 3К (123)20:466-9. Фахове видання України. <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/32995>
- 6. Дудорова ЛЮ, Черновський СМ. Діагностика теоретичних знань студентів-дизайнерів з дисципліни «Фізичне виховання». Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2021. Вип. 3К(131).130-3. Фахове видання України (Особистий внесок автора: у статті використано дані теоретичного тестування студентів-дизайнерів 1-го курсу). <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/35426/Dudorova.pdf?sequence=1>
- які засвідчують апробацію матеріалів дисертації: 7. Черновський СМ. Особливості професійно-прикладної фізичної підготовки студентів-дизайнерів. Фізичне виховання в контексті сучасної освіти. Матеріали XI Міжнародної науково-методичної конференції (17-18 червня 2016 р., м. Київ). К.: НАУ. 2016:128-9.
- 8. Черновський СМ. Формування здоров'язберігаючої компетентності у студентів-дизайнерів вищих навчальних закладів. Фізичне виховання в контексті сучасної освіти. Матеріали XII Міжнародної науково-методичної конференції (16 червня 2017 р., м. Київ). К.: НАУ. 2017:120-2.
- 9. Черновський СМ. Використання засобів оздоровчого фітнесу в системі підготовки майбутніх дизайнерів. Фізичне виховання в контексті сучасної освіти: матеріали XIV Міжнародної науково-методичної конференції (14-15 червня 2019 р., м. Київ). К.: НАУ, 2019:97-9.
https://www.polessu.by/sites/default/files/sites/default/files/02per/03document/119_3.pdf
- 10. Рибак НС, Черновський СМ. Професійно-орієнтована психофізіологічна підготовка студентів-дизайнерів у ЗВО. Матеріали III Всеук. наук. Інтернет-конф. «Освітньо-інноваційна інтерактивна платформа «Підприємницькі ініціативи» (5 грудня 2019 р., м. Київ). К.: КНУТД, 2019:83-7.
https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/15112/1/OIP2019_P309-312.pdf
- 11. Черновський СМ, Рибак НС. Інноваційні форми здоров'язбережувальних технологій у фізичному вихованні студентів. Матеріали V Всеук. наук. Інтернет-конф. «Освітньо-інноваційна інтерактивна платформа «Підприємницькі ініціативи» (3 грудня 2020 р., м. Київ). К.: КНУТД, 2020:213-7.
<https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/17567>
- 12. Черновський СМ, Дядюсь ДВ. Використання сучасних систем фізкультурно-оздоровчих занять здобувачів освіти творчих спеціальностей. Інтеграція науки і освіти: розвиток культурних і креативних індустрій. Зб. матеріалів II Всеукраїнської наук.-практ. конф. (14 квітня 2023 р., м. Київ). КНУТД, Київ, 2023: 133-4. <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/23795>

- 13. Кардаш ОВ, Черновський СМ. Педагогічні умови формування соціальної компетентності особистості студентів-дизайнерів. Матеріали VIII Міжнародної наук.-практ. конф. «Мистецька освіта XXI століття: виклики сьогодення». (27-28 квітня 2023 р., м. Ужгород). Ужгород, 2023:26-31.
<https://journals.indexcopernicus.com/search/article?articleId=3706444>
- 14. Кузьменко КМ, Колумбет ОМ, Черновський СМ. Відношення майбутніх дизайнерів до профільної фізичної підготовки під час навчання у ВНЗ. Студентська спортивна наука. 2016. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції, Житомир, 2016:48-53. (Особистий внесок автора: обґрунтовано поняття профільна фізична підготовка).
https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=NwCNyroAAAAJ&cstart=20&pagesize
- 15. Черновський СМ, Хромочкін ВВ. Підвищення працездатності майбутніх фахівців під впливом занять фізичною культурою. Інтеграція науки і освіти: розвиток культурних і креативних індустрій. Зб. матеріалів I Всеукраїнської наук.-практ. конф. Київ. КНУТД, 2022: 116-8. (Особистий внесок автора: використано дані тестування майбутніх дизайнерів). <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/20763>
- 16. Методичні рекомендації до практичних занять «Професійно-прикладна фізична підготовка студентів-дизайнерів» для студентів спеціальності 022 «Дизайн» з дисципліни «Фізичне виховання». Укл. ст. викладач Черновський СМ. К., КНУТД. 2023 р. 16 с. biblio.knutd.edu.ua

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U000715

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дудорова Людмила Юріївна

2. Liudmyla Y. Dudorova

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6263-4995

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=5D7C1CIAAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет технологій та дизайну

Код за ЄДРПОУ: 02070890

Місцезнаходження: вул. Мала Шияновська, буд. 2, Київ, 01011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Базилевич Наталія Олександрівна
2. Nataliia O. Bazylevych

Кваліфікація: к.пед.н., доцент, 13.00.07**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-2470-5107**Додаткова інформація:** <https://scholar.google.ru/citations?user=QMt4MRAAAAAAJ&hl=ru>**Повне найменування юридичної особи:** Університет Григорія Сковороди в Переяславі**Код за ЄДРПОУ:** 04543387**Місцезнаходження:** вул. Сухомлинського, буд. 30, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Асаулюк Інна Олексіївна
2. Inna Asauliuk

Кваліфікація: д. фіз. вих., професор, 24.00.02**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-8119-2726**Додаткова інформація:** SCOPUS ID: 57208018726;
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=XKgaEdcAAAAAJ&hl>**Повне найменування юридичної особи:** Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського**Код за ЄДРПОУ:** 02125094**Місцезнаходження:** вул. Острозького, буд. 32, Вінниця, Вінницький р-н., 21100, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Дьоміна Жанна Геннадіївна
2. Zhanna G. Domina

Кваліфікація: к.пед.н., професор, 13.00.02**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-8315-6590

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=ru6bm_wAAAAJ;
<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216396079>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Арефьев Валерій Георгійович

2. Valerii H. Arefiev

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0567-8331

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=Eb5jZQUAAAAJ>; Scopus Author ID: 57216394028; ResearcherID: HGB-9785-2022

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Тимошенко Олексій Валерійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Тимошенко Олексій Валерійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кліваденко Наталія Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна